

Україна рік потому: НУО закликають забезпечити захист цивільних, гуманітарний доступ, локалізацію та довготривалі рішення

Життя майже 44 мільйонів людей в Україні постраждали від ескалації війни рік тому. Майже [18 мільйонів](#) чоловіків і жінок, хлопчиків і дівчаток потребують невідкладної гуманітарної допомоги в Україні, включаючи [6 мільйонів внутрішньо переміщених осіб](#), а ще [8 мільйонів](#) були змушені тікати до сусідніх країн¹. Напередодні річниці ескалації цього міжнародного збройного конфлікту, нижчепідписані члени Адвокаційної робочої групи НУО в Україні² закликають міжнародну спільноту невідкладно пріоритетувати: захист цивільних осіб; гуманітарний доступ до важкодоступних громад, які потребують допомоги; локалізацію та довготривалі рішення.

Захист цивільних

Ця інтенсифікація бойових дій протягом останніх 12 місяців, включаючи використання вибухової зброї та забороненої законом зброї, такої як протипіхотні міни та касетні боєприпаси, призвела до значних жертв серед цивільного населення. Майже щоденні ракетні обстріли неодноразово вражали цивільне населення та цивільну інфраструктуру, включаючи системи водо-, електро- та газопостачання, а також інфраструктуру зв'язку. Ці напади мають багаторівневий вплив на жінок, чоловіків і дітей. Вони впливають на безпеку людей, їхнє фізичне та психічне здоров'я, вони шкодять засобам існування та ставлять під загрозу доступ до охорони здоров'я та освіти.

Жінки та дівчата з різноманітними, переплітаючимися ідентичностями продовжують стикатися з надзвичайно високими ризиками гендерно-зумовленого насильства (ГЗН), включаючи домашнє насильство та сексуальну експлуатацію; їм бракує необхідних послуг, включаючи сексуальне та репродуктивне здоров'я. Дівчата та хлопці продовжують бачити жахи, і багато з них страждають від довготривалих фізичних та психологічних травм. Є часті повідомлення про серйозні порушення прав людини, включаючи [катування](#) та [сексуальне насильство пов'язане з конфліктом](#) в районах активних бойових дій біля лінії фронту. Люди, які залишаються близько до передової, які в більшості є літніми особами та людьми з інвалідністю, зі специфічними потребами, стикаються з перешкодами в доступі до послуг, евакуації або притулків для внутрішньо переміщених осіб. Особи, які перебувають під ризиком дискримінації, включаючи [осіб ЛГБТКІ+](#), ромів та громадян третіх країн, також зазнають труднощів у доступі до гуманітарної допомоги на рівні та у достойний спосіб.

¹ Станом на 15 січня 2023 року УВКПЛ зафіксувало в країні 18 358 постраждалих серед цивільного населення: 7 031 загиблих і 11 327 поранених. Однак місяць не має перевіреної інформації з низки районів, які найбільше постраждали від бойових дій, тому фактичні цифри вважаються значно вищими. Понад 144 000 будинків також були пошкоджені або зруйновані.

² Адвокаційна робоча група НУО в Україні – це неформальна координаційна група з адвокації, що складається з понад 50 міжнародних та національних організацій, які працюють в Україні та займаються гуманітарним реагуванням.

Гуманітарний доступ

Незважаючи на зростаючі гуманітарні потреби, особливо на сході та півдні України, доступ гуманітарної допомоги до територій, контрольованих Росією, продовжує бути закритим, а працівникам гуманітарної допомоги майже неможливо дістатися до громад, які найбільше її потребують. Деякі області не отримували жодної допомоги від гуманітарних організацій в Україні з лютого минулого року. Допомога, яка зараз надходить через лінію зіткнення, часто перевозиться в невеликих кількостях і ціною значного особистого ризику для волонтерів та інших громадських працівників. Понад [4 мільйони людей](#) живуть на територіях із високими або надзвичайно високими обмеженнями доступу, з найгострішими потребами серед людей, які проживають на контрольованих Росією територіях або в районах, які безпосередньо постраждали від активних бойових дій. Жоден із міжвідомчих гуманітарних конвоїв не зміг пройти між Україною та підконтрольними Росії територіями, незважаючи на неодноразові спроби та переговори. Лише три з шістнадцяти спроб гуманітарного конвою евакуювати мирних жителів Маріуполя та Запорізької області були успішними.

Немає свободи пересування цивільних осіб між територіями, які знаходяться під контролем України, і територіями, які контролюються Росією, зокрема для пошуку безпеки чи возз'єднання з родиною. У районах, де вже не ведуться активні бойові дії, є поширеним замінування, яке перешкоджає безпечному поверненню, відновленню та наданню допомоги. Має бути забезпечений регулярний безперешкодний доступ гуманітарної допомоги, у тому числі через безпечні маршрути, коли це необхідно, щоб дозволити вільне пересування цивільних осіб, працівників гуманітарних організацій та самої допомоги. Гуманітарні організації закликають міжнародне співтовариство провести термінову та цілеспрямовану адвокацію щодо гуманітарного доступу на найвищому рівні та як окремий пріоритет.

Локалізація

Місцеві та національні організації, у тому числі жіночі та ті, що працюють з маргіналізованими групами, першими відреагували на ескалацію війни. Сьогодні вони залишаються основними постачальниками гуманітарної допомоги в Україні, особливо на підконтрольних Росії територіях та інших територіях з високим ризиком. Тим не менш, їм [нагально бракує підтримки](#). Ресурси все ще централізовані невеликою кількістю міжнародних акторів, а гуманітарна система все ще намагається ефективно локалізувати реагування. Непослідовне забезпечення спілкування різними мовами також підриває змістовну участь місцевих і національних організацій.

Крім того, доступне фінансування, як правило, є короткостроковим, із важкими та трудомісткими вимогами щодо звітності та належного документування. Окрім фінансової підтримки, необхідно забезпечити участь місцевих організацій громадянського суспільства та постраждалих громад в усіх процесах прийняття рішень, пов'язаних із поточною гуманітарною допомогою, а також у подальшому відновленні та реконструкції. Потрібні узгоджені зусилля щоб відбувся справжній прогресу у виконанні міжнародних зобов'язань щодо локалізації.

Довготривалі рішення

Майже 6 мільйонів людей є внутрішньо переміщеними особами (ВПО) по всій Україні, причому зміна лінії фронту регулярно спричиняє нові переміщення. Ті ВПО, які все ще проживають у центрах колективного проживання, є одними з найбільш уразливих: 64 відсотки з них – жінки, 25 відсотків – діти, 17 відсотків – люди похилого віку та 15 відсотків – люди з інвалідністю. Ці колективні притулки не мають належних умов життя та не відповідають основним стандартам захисту, зокрема щодо зменшення ризику ГОН, збільшуючи ймовірність того, що жінки та дівчата зазнають шкоди та насильства. ВПО по всій Україні потребують доступу до захисту, включаючи послуги психічного здоров'я та психологічної підтримки та послуги з ГЗН, соціальної підтримки, правової допомоги та грошової допомоги.

Довготривалі рішення для переміщених осіб мають бути в центрі гуманітарного реагування, планування відновлення та реконструкції країни. Лише невелика кількість органів місцевого самоврядування прийняла програми надання тимчасового чи постійного житла ВПО, тоді як переважна більшість переміщених осіб проживає в компактних поселеннях і в приватних домогосподарствах у друзів і знайомих. Без комплексних довгострокових рішень і стратегій розміщення, пов'язаних із загальнонаціональними планами відновлення та реконструкції, ВПО та біженці можуть опинитися переміщеними на тривалий період часу. По всій Європі, де майже 8 мільйонів біженців з України шукали захисту, не менш важливо забезпечити постійну підтримку прийому та розширену інтеграцію та заходи ранньої інтеграції для біженців, включаючи доступ до освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг, ринку праці та житла. Сім'ї переміщених осіб в Україні та за її межами, а також громади, які постраждали від конфлікту по всій країні, потребують довгострокової підтримки для подолання травми, грошової допомоги для задоволення своїх базових потреб і стратегій для підвищення їх стійкості.

Ми закликаємо всі відповідні зацікавлені сторони пріоритезувати наступне:

- Закликати до повного дотримання міжнародного гуманітарного права з належним урахуванням принципів гуманності, необхідності, пропорційності та розрізнення. Систематично засуджувати всі напади на цивільних осіб та цивільну інфраструктуру, включаючи школи та лікарні, а відповідальних осіб притягувати до відповідальності.
- Зобов'язатися повністю профінансувати План гуманітарного реагування на 2023 рік і Регіональний план реагування на біженців (RRRP). Переконатися, що всі ініціативи (у планах реагування та поза ними) включають консультації з усіма постраждалими, включаючи консультування жінок, дітей та маргіналізованих груп щодо їхніх конкретних потреб і пріоритетів.
- Переконатися, що всі втручання (у планах реагування та поза ними) ґрунтуються на міжсекторальному гендерному аналізі та дезагрегованих даних за статтю, віком, расою, етнічним походженням та інвалідністю.
- Терміново посилити діалог щодо гуманітарного доступу до постраждалих від конфлікту територій і забезпечити людям доступ до гуманітарної допомоги, де б вони не були.

- Розширити пряме, гнучке та необмежене фінансування національних і місцевих організацій. Сприяти розвитку нових об'єднаних фондів і консорціумів для менших і нових гуманітарних НУО та волонтерських мереж, щоб надати доступ до фінансування жіночим організаціям, ЛГБТІК+ та молодіжним організаціям, які працюють з маргіналізованими групами. У координації з посередниками, агентствами ООН та міжнародними неурядовими організаціями гармонізувати та спростити процедури звітності, належної перевірки та відповідності.
- Забезпечити змістовні консультації та участь українських організацій громадянського суспільства, включаючи жіночі, ЛГБТІК+ та молодіжні організації, які працюють з маргіналізованими групами та постраждалими громадами, у всіх сферах прийняття рішень і діалогу для розробки підходів до локалізації, включаючи забезпечення комунікацію декількома мовами.
- Подвоїти зусилля щодо захисту та підтримки біженців з України, допомагаючи їм задовольнити їхні базові потреби, надаючи їм підтримку в прийомі, інтеграції та ранній інтеграції в нових громадах, щоб люди могли приймати добровільні та обґрунтовані рішення щодо свого майбутнього.
- Збільшити об'єм гуманітарних зусиль, зусиль з відновлення та реконструкції, а також координацію між гуманітарними організаціями та місцевими постачальниками послуг для забезпечення довгострокових рішень для переміщених осіб і сімей як в Україні, так і за кордоном. В центрі цих процесів має бути якісне залучення ВПО, включно з літніми жінками та чоловіками, у розробці рішень і прийнятті рішень щодо житла, працевлаштування та інших потреб на місцевому та національному рівнях. Такі консультації слід поширити на переміщених осіб в інших країнах.

ПІДПИСАНТИ

1. ACTED
2. ActionAid
3. Arbeiter-Samariter-Bund
4. AFEW International
5. Catholic Agency for Overseas Development
6. Caritas Switzerland
7. CLEAR Global
8. Cherkasy Human Rights Center
9. Christian Aid
10. CORUS International
11. Danish Refugee Council
12. FHI 360
13. Handicap International Federation – Humanity & Inclusion
14. HelpAge International
15. Helping to Leave

16. Helvetas
17. HIAS Ukraine
18. International Rescue Committee
19. INTERSOS
20. Medical Teams International
21. Mediciens du Monde International Network
22. Mercy Corps
23. Norwegian People's Aid
24. Norwegian Refugee Council
25. Oxfam
26. People in Need
27. Plan International
28. Polish Humanitarian Action
29. Premiere Urgence Internationale
30. Right to Protection
31. Charitable organization "Charitable foundation "ROKADA"
32. Save the Children
33. Solidarités International
34. Stabilization Support Services
35. STAN NGO
36. Terre des Hommes
37. War Child
38. Welthungerhilfe
39. WeWorld
40. World Vision